

1978

XXII. ŠP (28. 6.–2. 7.)

Opět národní přehlídka divadel malých jevištních forem a agitačních kolektivů v rámci celostátního festivalu ZUČ – a na počest 30. výročí Vítězného února a XI. světového festivalu mládeže a studentstva v Havaně... Předcházela jí národní soutěž DMJF, v Písku se dokonce konalo „neveřejné“ výběrové kolo (21.–23. dubna), jehož se zúčastnilo 14 souborů doporučených krajskými výbory SSM, krajskými kulturními středisky a Ústředním domem armády. Devět soutěžních inscenací a dvě jako inspirativní (seminární) vybrali mj. Jaroslav Čejka, Pavel Bošek a Zdeněk Potužil. Tři soubory před ŠP dokonce absolvovaly pracovní soustředění k „dotvoření inscenací“. Hrál se v ZK Jitex a v Městském divadle.

Na zahajovacím večeru vystoupil vojenský soubor Hudras z Chrasti u Chrudimi s inscenací **Furore** a Klub mladých autorů z Uherského Hradiště s pásmem **Račte si vybrat**. Poprvé o Šrámkově Písku referuje v AS teatrolog Vladimír Just, který poznamenal, že tento ročník charakterizovaly dvě modelové „protilehlé“ inscenace: **Případ** pražského souboru Paraple a **Vždyt' je nám patnáct** písecké LŠU: první jako „výsostně výtvarné divadlo a vizuální koncert se syntézou hudby, barvy a pohybu“ však publikum příliš neocenilo, druhé v provedení místního „nezletilého“ souboru přijalo především domácí publikum nadšeně, byť „jeho kvality nebyly právě přesvědčivé“. Ale – „proti spekulaci stála upřímnost, proti zašifrovanosti humor adekvátní věku a možnostem aktérů“. Just také připomíná, že v případě píseckých nešlo až tak o divadlo jako o sice atraktivní, ale poněkud stereotypní produkci – rozpor mezi úsilím o ambiciózní umělecké vyjádření a diváckým ohlasem připomíná Just i v případě inscenace A studia Divadla na okraji **Pohádky** podle Saltykova-Ščedrina či dalších souborů.

Výjimku nabídla inscenace brněnského Divadla X **Moje první husa** (Issak Babel), kde se však k „upřímnosti, autentičnosti a humoru“ přidal i vynikající herecký projev Evy Vidlařové a také naprosto adekvátní jevištní stylizace se střihem a antiiluzivními poznámkami – herci hráli svou vlastní hru na Babela, představení bořilo hranice mezi špičkovým výkonem amatérským a profesionálním, rušilo hranice žánrů a herectví bylo nejen ryze činoherní, ale zároveň autorské...

Program nabídl také inscenaci Studia P Jindřichův Hradec **O Pidižlovi Velkém** podle Aloise Mikulky, založenou na výtvarné složce, ale s hereckými výkony ne zcela zvládnutými. Vystoupení Excelsioru Praha s **Faux pas** (aut. Jiří Hladký) bylo oproti dosavadní pověsti souboru také jistým „zklamáním“. Představení vojenských souborů měla spíše agitační zaměření (Hudras z Chrasti u Chrudimi a soubor Rudý květ Žatec s inscenací Jana Vedrala **Do konce roku zbývá 311 dnů**), odkrývala spíše problematiku těchto „krátkodechých“ uskupení. Inscenační úroveň většiny vystupujících nepřesahovala průměr, kromě brněnského Divadla X (**Moje první husa**), oceněn byl jeho režisér Zdeněk Turba a za herecký výkon Eva Vidlařová.

Naprosto skvělý ohlas mělo představení slovenského hosta, radošínského Naivního divadla s **Člověčinou** Stanislava Štepyky, velice ostrou satirou na současné společenské poměry, navíc se skvělým klaunstvím Milana Markoviče – i jako „lekce vzácné umělecké angažovanosti“. V inspirativním programu představilo brněnské Divadlo na provázku své **Mistero Buffa** v režii Petera Scherhaufera – jako „autorsko-improvizační přirozenost“. Bylo natolik inspirující, že by to vydalo „za stohy knih, recenzí a hodiny i týdny a roky seminářů“, jak píše Vladimír Just. Recitátor Miroslav Kovářík uvedl v doprovodném programu svůj

legendární projekt z veršů mladých autorů *Zelené peří* jako písecký „speciál“. Zaujala projekce čtyř absolventských filmů pražské FAMU, mj. podle povídek Oty Pavla.

Diskusní seminář byl tentokrát pouze jeden, zato třídní – „netradiční seminář s tradičním protagonistou“ Ivanem Vyskočilem o inscenačních formách DMJF.

Porotu tvořili Stanislav Zvoníček za MK ČSR, Ivan Vyskočil, již podvacáté Pavel Bošek, Petr Oslzlý, dramaturg ŠP Zdeněk Potužil, Jiří Benda a Svatopluk Vála. V redakci zpravodaje působil I. Bartík a Vladimír Just, v té době pracovník Kabinetu pro studium čs. divadla ČSAV a také hostující autor a herec USM Rubín. Zpravodaj změnil svou tvář, přestal být pouze „reflektorem dění“ a v mnoha glosách a rozhovorech, např. s Janem Roubalem, Miroslavem Maršálkem ad., přinášel skutečnou reflexi tvůrčího pohybu na ŠP. Srozumitelně nabízel i mnohé teoretické poznámky, a navíc byl koncipován jako „postupně vznikající“ sborník. Přehlídce prospěla i výrazná proměna prostoru sálu v ZK Jitex divadlu po léta nepřejíci mu, do něhož arch. Benda vložil variabilní arénovou scénu, vyhovující tendencím k neiluzivnosti divadla a nové komunikaci mezi hledištěm a jevištěm.

Opět proběhla obligátní výstava *Poezie ve fotografii* i divadelní karneval, bohužel nedorazil plánovaný amatérský soubor z Jugoslávie, takže se Písek musel obejít bez zahraničního hosta. A padaly již úvahy, zda ŠP pořádat spíše jen jednou za dva roky, a stále se probírala letitá bolest – nezájem místního publika a potřeba začlenit přehlídku do místního kulturního života...

Nerad bych srovnával nesrovnatelné a nechci poměřovat Hamleta Strahovákem (a zatracovat jedno druhým). Ale na divadelní přehlídce divák očekává – byť jako seminární, tj. inspirující, diskutabilní a podnětné představení – především divadlo... Přemíra stylizace, viditelná snaha o umění, o perfektní, pokud možno celovečerní a za každou cenu moderní tvar příslušně výtvarně vypulírovaný, to vše jako by v mnohých případech v zárodku zbrzdilo to nejzákladnější: radost ze hry, ze sdělení, z dialogu s divákem v hledišti a skrze diváka v hledišti se současností. (Just, Vladimír. Šrámkův Písek '78. AS 1978, roč. 15, č. 9, s. 2–3)

Divadla malých jevištních forem mají u nás velkou a slavnou tradici. A konec konců i agitky. Je nesporné, že nové soubory by vznikaly a staré pracovaly dál i bez pozornosti a péče SSM. Stejně nesporné je, že by vznikaly živelně a že by často pracovaly bez potřebného vědomí kontextu, bez vědomí své společenské odpovědnosti, bez pocitu sounáležitosti k celému mládežnickému hnutí. [...] Socialistický svaz mládeže je nejen zřizovatelem celé řady souborů, ale i hlavním pořadatelem národní přehlídky divadel malých jevištních forem. [...] Je naprosto scestné, jestliže se v některých krajích pořadatelé spokojují organizačním zabezpečením krajského kola a provedením výběru postupujících souborů nebo jestliže se pořádání krajského kola dokonce vyhýbají a výběr souborů provádějí na základě svých subjektivních znalostí situace v kraji. (Čejka, Jaroslav. Divadla malých forem, agitky a SSM. AS 1978, roč. 15, č. 9, s. 1)

Pokud ŠP nechce plnit pouze takové ty okázalé reprezentační funkce, ale být skutečnou přehlídkou, dílnou a konfrontací, pak musí být nutně každý rok. Protože jedině tak lze udržet kontinuitu a registrovat dění v celé této oblasti. Stane-li se přehlídka skutečnou dílnou a konfrontací, pak bude i součástí uceleného celoročního metodického cyklu mezi

soubory; pak se každoroční výsledky Písku dostanou „dolů“, i mezi soubory, které zde nejsou, a o to jde. (Bošek, Pavel v rozhovoru pro Zpravodaj ŠP, 2. 7. 1978)

Síla a slabost malých divadel je právě v jejich „nekamennosti“: prvotní tu nebývá instituce, která musí udržovat chod a provoz, ať už jsou nápady nebo nejsou; prvotní tu bývá prostě fakt, že se sejde skupina lidí, která nejprve má nápady a teprve pak hledá, kde a jak tyto nápady uplatnit. (Just, Vladimír. In: Zpravodaj ŠP, 2. 7. 1978)

53 Just, Vladimír. Šrámkův Písek
'78. AS 1978, roč. 15, č. 9, s. 2–3.